

วัด / ชุมชนคนไทยต่างแดน [ออสเตรเลีย] : กู้การสรรสร้างวัฒนธรรมไทย
Buddhist Temple, Thai Communities Overseas [Australia]
: Promoting Thai's living Culture

ดร.พิเชฐ ทั่งโต

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

บทคัดย่อ

วัด พระสงฆ์ และชาวพุทธ เป็นผู้สร้างวัฒนธรรมพุทธ และวิถีไทย โดยมีจุดเริ่มจากประเทศไทย จากนั้นส่งต่อเป็นพัฒนาการและความสำเร็จอย่างสำคัญต่อส่วนรวมและสังคมและชุมชนคนไทย และชาวพุทธในต่างแดน ที่เป็นทั้งผู้สร้างหลักการทางพระพุทธศาสนา และวิถีทางวัฒนธรรมไทย ประหนึ่งทูตทางวัฒนธรรมและทูตทางศาสนา โดยมีพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยเป็นตัวแบบในการสืบสาน ส่งต่อ เป็นวัฒนธรรมแบบไทยในต่างแดน

คำสำคัญ : วัฒนธรรมไทย, ทูตทางวัฒนธรรม

Abstract

Buddhist Temple, Monks and Lay Buddhist are Buddhist monks and the Buddhist culture and way of Thai's culture, which starts from Thailand. Then forwards the development and success of the community and social and Thai's communities. And Buddhists abroad As well as the principles of Buddhism. As cultural ambassadors and diplomats, religious. with the Buddhist religion and Thai's culture is a cultural heritage passed Thai's Overseas.

Keywords: Thai's Culture, Cultural diplomacy

๑. บทนำ

ในนามของคณาจารย์หลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ไปศึกษาดูงาน ระหว่าง ๒๓-๓๑

ตุลาคม ๒๕๕๗^๑ ยังประเทศออสเตรเลียด้านการบริหารปกครอง รัฐสภา และ ศาสนา โดยสาระสำคัญร่วมในเหตุการณ์ครั้งนี้ คือ ได้มีโอกาสเข้าร่วมสังเกตการณ์ วิถีชาวพุทธไทยในต่างแดนที่วัดไทยพุทธอาราม เมืองบริสเบน (Brisbane) ได้พบ ข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า วัดไทยเป็นหน่วยทางศาสนาพุทธที่มีความเชื่อมโยงกับ ประเทศไทย เป็นแหล่งพักพิงทางความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชาวพุทธ ที่ไม่เฉพาะชาวพุทธไทยเท่านั้น ซึ่งจำแนกได้เป็น ๒ กรณีคือ ในกรณีที่เป็นชาวพุทธ และอีกกรณีหนึ่งในฐานะเป็นผู้สนใจวิถีวัฒนธรรมและการสร้างแบบอย่างให้กับ ชุมชนเชื้อชาติอื่น ๆ ที่อยู่ในประเทศออสเตรเลีย เป็นแรงบันดาลใจ ทั้งบันทึกไว้ เป็น “อนุสติ” เมื่อกลับมาเมืองไทย เพื่อเป็นเครื่องระลึกในการศึกษาดูงานในครั้งนี้ เป็นการบันทึกถึงความเป็นอยู่ของชุมชนคนไทย ที่อาจเป็นทั้งผู้บุกเบิกสำหรับการตั้งถิ่นฐานในดินแดนใหม่ เป็นผู้รักษา นำพาวัฒนธรรมไทย ไปยังพื้นที่อื่น สังคมอื่น และวัฒนธรรมอื่นร่วมกับพระสงฆ์ และชาวพุทธนานาชาติที่ไม่เฉพาะ ชาวไทย แต่อาจหมายถึงชาวจีน ลาว เขมร พม่า เวียดนาม มีหลักฐานเป็นข้อมูล จากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติว่า มีชุมชนวัดไทยในต่างประเทศที่สังกัด คณะสงฆ์ไทยกว่า ๔๖๒ วัดทั่วโลก^๒ ก็แปลว่าวิถีวัฒนธรรมที่เป็นตัวแบบที่ไปพบ และร่วมสังเกตการณ์ในต่างแดนครั้งนี้ สะท้อนข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ที่ว่า “วัด / ชุมชนคนไทยต่างแดน : กกับการสรรสร้างวัฒนธรรมไทย”

^๑ โครงการศึกษาดูงานของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มจร. ไปศึกษาดูงาน ระหว่าง ๒๓-๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗.

^๒ จงกล ศรีวัดปาน, *วัดไทยในต่างประเทศ*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการ มหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๘).

ภาพที่ ๑ คณาจารย์เจ้าหน้าที่ หลักสูตรปริญญาเอก คณะสังคมศาสตร์ มจร ศึกษา
ดูงาน ณ สภารัฐของรัฐควีนแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

๒. วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี วิถีชีวิต จากคนสู่คน ติดตัวคนไป

การอพยพย้ายถิ่นของคนไทย จากถิ่นหนึ่งไปยังอีกถิ่นหนึ่ง ได้นำพา
วัฒนธรรมความเชื่อ ประเพณี วิถีชีวิต จากคนไปสู่คน ดังจะเห็นตัวแบบของการ
เคลื่อนย้ายวิถีทางวัฒนธรรมและความเชื่อเรื่องอู่อารยธรรมจีนไปสู่อารยธรรมโลก
ที่หมายถึงการอพยพย้ายถิ่นได้พัดพากระจายวิถีวัฒนธรรมของชุมชนชาวจีน
ไปทั่วโลก วัฒนธรรมตะเกียบ อาหาร ในนามชุมชนชาวจีน (China Town) ที่เป็น

ทั้งชุมชนทางการค้า วิถี และอาหารในแบบชาวจีน เป็นต้น^๓ ดังนั้นวัฒนธรรมประเพณีวิถีประชาจึงดำเนินไปพร้อมกับคน

คน คือ ผู้นำวัฒนธรรมไปพร้อมกับวิถีของคน เราจึงเห็นรูปแบบบางอย่างที่ไปพร้อมกับคนไทย เช่น ศาสนา ความเชื่อ อาหารการกิน อุปนิสัย และการดำเนินชีวิต เหมือนเมื่อครั้งพระโสณะ พระอุตรระชาวอินเดีย^๔ ที่เดินทางมาพร้อมกับพ่อค้า ได้นำวิถีวัฒนธรรม ศาสนา และความเชื่อในแบบอินเดีย มาเผยแพร่ส่งเสริม และสร้างให้เรียนรู้ จึงทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รัับอิทธิพลทางพระพุทธศาสนา และวิถีวัฒนธรรมอย่างอินเดีย (Indianization) ทั้งสี่บทอดพัฒนามาจนกระทั่งปัจจุบัน

๓. วัตร/วัดเป็นจุดเกิดวัฒนธรรมประเพณี : วัดไทยพุทธาราม

ในครั้งพุทธกาล ใช้คำว่าอาราม เรียกชื่อ ศาสนสถานในทางพุทธศาสนาที่ใช้เรียกเสนาสนะที่มีผู้ศรัทธาถวายพระพุทธร่องค์ใน ระยะแรก ๆ เช่น “เชตวนาราม” หรือชื่อเต็มว่า “เชตวนอนาถบิณฑิกสสาราม” ซึ่งมีความหมายว่า “สวนของอนาถบิณฑิกที่ป่าเขต” หรือ “เวฬุวนาราม”^๕ หรือ “บุพผาราม”^๖ เป็นต้น โดย “อาราม” ในคำอ่านของไทยแปลว่าสวน นอกจากนี้ในเวลาต่อมายังมีคำที่ใช้เรียกอีกอย่างว่า “วิหาระ” หรือ “วิหาร”

^๓Vanessa Künnemann and Ruth Mayer, Edited, *Chinatowns in a Transnation World : myths and realities of an urban phenomenon*, (New York : Routledge, 2013).

^๔ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), *พระพุทธศาสนาในเอเชีย*. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗)

^๕ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ : ฉบับประมวลศัพท์ (ชำระ-เพิ่มเติม ช่วงที่ ๑/ยุค)*. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา, ๒๕๕๔). หน้า ๓๘๗.

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๕. “บุพผารามเป็นวัดที่นางวิสาขาสร้างถวาย”.

ส่วนคำว่า “วัตร”^๗ หมายถึง หลักการแนวปฏิบัติ กิจพึงทำ หน้าที่ ธรรมเนียม ความประพฤติ ข้อปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต ของผู้ปฏิบัติ อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นความสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง มีผู้ตั้งสมมติฐานว่า “วัตร” ตามนัยยะของการปฏิบัติ ที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมาย “กิจ พึงทำ เช่น ทำวัตรเช้า, หน้าที่ เช่น ข้อวัตรปฏิบัติ, ธรรมเนียม เช่น ศีลาจารวัตร”^๘ ที่ก่อนคำมาเป็น “วัด” ให้เป็นสถานที่อยู่อาศัย “สถานที่ทางศาสนา โดยปกติมี โบสถ์ วิหารและที่อยู่ของนักบวชเป็นต้น”^๙ ตามที่พจนานุกรมให้ความหมายไว้ ดังนั้น วัดตามความหมายนี้ จึงเป็นเครื่องยืนยันแนวคิดว่าเป็นสถานที่ของนักบวช ซึ่งใช้เป็นสถานที่แสดง “วัตร” อย่างต่อเนื่องดังนั้นวัดในการเดินทางศึกษาดูงานใน คราวนี้ จึงเป็น “วัตร” ของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา และนำพา “วัตร” สิ่งทีพึง ปฏิบัติไปสอนสั่งเผยแผ่ ให้แก่ชาวพุทธทั้งไทยและเทศในประเทศออสเตรเลียให้ ปราบกฏเป็นความต่อเนื่อง ให้กลายเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ พระพุทธศาสนา เป็นแหล่งแห่งการปฏิบัติตามหลักการทางพระพุทธศาสนา จน กลายเป็น “วิถี” ของนักบวชในพระพุทธศาสนาและเป็นที่ชุมชนในการสร้างแหล่ง อารยธรรมทางศาสนาและสังคม ให้เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้มีข้อมูลว่า ในออสเตรเลียมีชุมชนชาวพุทธที่นับถือพระพุทธศาสนาราว ๔๑๘,๗๕๔ คน ถึง ๕๒๘,๘๗๗ คน^{๑๐} โดยประมาณ โดยจำแนกเป็นมหายาน วัชรญาณ เถรวาททั้งใน ชุมชนชาวไทย จีน เวียดนาม ลาว เขมร ศรีลังกา และชาวออสเตรเลียที่สนใจและ ศึกษาพระพุทธศาสนา ที่มีสถิติรวมอยู่ที่ประมาณ ๒.๔๖ % ของประชากรรวมทั้ง

^๗เพ็งอ้าง, หน้า ๓๑๖. ท่านให้นิยามคำว่าวัตรไว้ว่า “กิจพึงทำ หน้าที่ ธรรมเนียม ความประพฤติ ข้อปฏิบัติ”

^๘ราชบัณฑิตยสภา, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๒, (กรุงเทพมหานคร : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์,๒๕๕๖), หน้า ๑๐๕๙.

^๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๐๙.

^{๑๐} Buddhism in Australia ออนไลน์

http://en.wikipedia.org/wiki/Buddhism_in_Australia ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๘)

ประเทศ ๒๑.๕ ล้านคน และมีสัดส่วนผู้นับถือเป็นอับ ๒ ของประเทศรองจาก ศาสนาคริสต์ (ข้อมูล : ๒๐๑๑)^{๑๑}

ในการเดินทางศึกษาดูงานประเทศออสเตรเลียในครั้งนี้ คณะได้เข้าพัก ที่ วัดไทยพุทธาราม ๔ คีน^{๑๒} พร้อมศึกษาข้อมูลและสังเกตการณ์พื้นที่จริง ได้ พบว่า “วัด” ของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา และ “วัด” ของชุมชนชาวพุทธ ไทยในประเทศออสเตรเลียที่นำพา “วัด” ไปปฏิบัติ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จน ก่อให้เกิด “วัด” เป็นแหล่งสร้างวัฒนธรรม ประเพณี วิถีแห่งชุมชนชาวพุทธในอีก ทวีปหนึ่งของโลก ที่นอกเหนือจากประเทศไทย หรือทวีปดินแดนเกิดของ พระพุทธศาสนา จากการสัมภาษณ์พระโสภณกาญจนามารณ์^{๑๓} (เจ้าคุณทอมสันต์) ได้ความว่า พระธรรมคุณามารณ์ (หลวงพ่อไพบูลย์ กตปุญโญ) อดีตเจ้าคณะจังหวัด กาญจนบุรี ได้ริเริ่มและเป็นผู้นำสร้าง Wat Thai Nakorn Melbourne ด้วยเงิน ก้อนแรกที่สำคัญ ๑.๕ ล้านบาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาท) จากการลงขันของ ๓ เจ้า คุณ พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร/พ.ศ.๒๔๗๓-๒๕๔๔) อดีตเจ้าวัดยานนาวา พระธรรมคุณามารณ์ (ไพบูลย์ กตปุญโญ/พ.ศ.๒๔๗๓-๒๕๔๕) อดีตเจ้าคณะจังหวัด กาญจนบุรี อดีตเจ้าอาวาสวัดไชยชุมพล และ พระเทพสุวรรณโมลี (สอิ่ง สิรินนโ/ พ.ศ.๒๔๗๗) อดีตเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร รูป ละ ๕ แสนบาท เมื่อมีเงิน มีพื้นที่พร้อม การก่อสร้างจึงเริ่มและพัฒนาการโดย ลำดับจนกระทั่งสามารถทำสังฆกรรมอุปสมบทกุลบุตรได้ มีกุลบุตรชาวต่างชาติ ชื่อ

^{๑๑} Bouma, Gary D., “Buddhism in Australia: Traditions in Change”, In: *Journal of Global Buddhism*. Annual, 2012, Vol. 13, p1, 2

^{๑๒} ระหว่างวันที่ ๒๔ ถึง ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ทางวัดจัดอาหารอันปราณีตและที่พัก แยกชาย-หญิง จัดเตรียมรถห้องอาบน้ำและสุขาเคลื่อนที่

^{๑๓} พระโสภณกาญจนามารณ์ (ทอมสันต์ พธ.บ.รุ่น ๒๔ มีสมาชิกร่วมรุ่น อาทิ พระ พรหมบัณฑิต อธิการบดี มจร) เจ้าคณะอำเภอเมืองกาญจนบุรี, รอง จล.วัดไชยชุมพลชนะ สงคราม (วัดใต้)

ว่า พระนอร์แมน ธมฺมานุสรโณ (Norman Dhammasarano) ขอบวชเป็นภิกษุ
แล้วมาเยี่ยมญาติที่ บริสเบน โดยมีพระมหาวันชัย ภาสโก^{๑๔} เป็นพระพี่เลี้ยง

ภาพ ๒ สามเจ้าคุณ ผู้ริเริ่มลงขันในการสร้างวัด พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร) วัด
ยานาวา กทม. พระธรรมคุณาภรณ์ (ไพบูลย์ กตปุณฺโญ) วัดไชยชุมพล จ.กาญจนบุรี และ
พระเทพสุวรรณโมลี (สอิ่ง สิรินนโท) วัดป่าเลไลย์ จ.สุพรรณบุรี

จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างวัดที่เมืองบริสเบน โดยท่านทั้งสองจึงเป็นเสมือน
สะพานเชื่อมระหว่างเมือง Melbourne กับ Brisbane ให้เกิดการสร้างวัดไทยพุ
ทธาราม (Wat Thai Brisbane) แห่งนี้ โดยมีพระธรรมคุณาภรณ์ (ไพบูลย์ กตปุณ
โญ) อดีตเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้ริเริ่มและให้ความอุปถัมภ์ที่สำคัญยิ่ง
พร้อม กับชุมชนคนไทย จนกระทั่งมาเป็นวัดไทยพุทธอาราม ในออสเตรเลีย อย่างที่
ปรากฏในปัจจุบัน นักศึกษาไทย พ่อค้าวานิชย์ไทย และผู้ใช้แรงงานไทย ที่มา
พำนัก ตั้งถิ่นฐานประกอบ อาชีพ และที่

^{๑๔} History of watthaibrisbane, ออนไลน์ :

<http://www.watthaibrisbane.com.au/index.php/menu-examples> (เมื่อ 12 มีนาคม
2558)

ภาพ ๒ กิจกรรมของวัดไทยพุทธอาราม ออสเตรเลีย โดยพระศรีพุทธวิเทศ (ชลทิช อภิษณณญ
ป.ธ.๙) เจ้าอาวาส ที่ช่วยรักษาวัตร ให้เป็นวัดของชุมชนชาวพุทธ ในต่างแดน
(ภาพ : เติลินิวส์ 29 ธันวาคม 2557)

แต่งงานแล้วอพยพย้ายถิ่นฐานตามสามีมาอยู่ในประเทศออสเตรเลีย ได้ร่วมตัวกัน
เป็น “สมาคมแห่งชาวพุทธ” ระดมทุนเพื่อการใหญ่เป้าหมายคือวัดไทยในนคร
บริสเบน การระดมทุนทางเมืองไทยท่านเจ้าคุณพระธรรมคุณากรณ์ (ไพบูลย์ กต
บุญโญ) เป็นต้นศรัทธา ในส่วนท้องถิ่นนครบริสเบนมีท่านพระมหาชนะ ธมมธโช
(ป.ธ.๙)^{๑๕} เป็นผู้นำศรัทธา ทั้งสองส่วนนี้กำลังนำพาพระพุทธศาสนาและ
พระสงฆ์จากประเทศไทยมาก่อสร้างวัดไทยพุทธอาราม แห่งนครบริสเบน งามเด่น
เป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธามาจนถึงปัจจุบัน

^{๑๕} พระศรีธวัชเมธี อดีตผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย,อดีตเลขานุการเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี เคยเป็นเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธอาราม
ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๔๓

ในการไปทัศนศึกษา^{๑๖} พระศรีพุทธิวิเทศ (ชลทิช อภิขชญญ ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธอาราม^{๑๖} ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับ**ประเพณี วิถีทางศาสนา และวัฒนธรรมไทย**ที่ปรากฏ เช่น ในวัดจะมีงานลอยกระทง ทอดกฐิน เทศกาลสงกรานต์ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนชาวพุทธในประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น พระศรีพุทธิวิเทศ (๒๕๕๗) “**ประเพณีไทยในอดีตนั้น วัดเป็นศูนย์กลางอบรมเด็กชายให้เจริญเติบโต ให้เป็นผู้มีความรู้สมบูรณ์ทั้งทางโลกและทางธรรม และเป็นบ่อเกิดแห่งสรรพวิชาการและศิลปศาสตร์ทั้งปวง วัดไทยในต่างประเทศก็เช่นเดียวกัน จุดประสงค์หลักนั้น คือเป็นศูนย์กลางในการทำหน้าที่อบรมเผยแผ่ความรู้ทางพระพุทธศาสนา จริยธรรมและคุณธรรม แก่ญาติโยม และบุตรหลานที่เกิดและเติบโตในต่างประเทศ และเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนคนไทยที่อยู่ในต่างแดนด้วยกัน**”

ดังนั้นหากนำแนวคิดในเรื่องของวัดกับการเริ่ม สร้าง รักษาวัฒนธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่า วัดเป็นจุดเริ่ม จุดรักษา โดยมีพระภิกษุสงฆ์ ชาวพุทธ ร่วมกันแสดง “**วัตร**” สิ่งที่เคยปฏิบัติ จากวิถี สะท้อนเป็น พฤติกรรมหลัก พฤติกรรมร่วมออกมาเป็น “**วัดในพระพุทธศาสนา**” อย่างที่ปรากฏเห็นและเป็นโอกาสให้ผู้เขียนและคณะ ได้ร่วมพิธีทอดกฐินพระราชทานซึ่งพระราชทานผ้าพระกฐินแก่ นางพรทิพย์ สง่าศรี ชาวไทยที่ประกอบอาชีพที่นครบริสเบน เป็นประธานทอดกฐินที่วัดไทยพุทธอาราม วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ มี ท่านทูตมาริช เสงี่ยมพงษ์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงแคนเบอร์รา และนักการเมืองท้องถิ่นหลายท่านจากรัฐสภาของรัฐ ควีนส์แลนด์ ได้แก่ นาย Anthony Shorten สมาชิกรัฐสภาเขต Algester และ นางสาว Freya Ostapovitch สมาชิกสภาเขต Stretton นาย Luke Smith สมาชิกรัฐสภาเขต Logan ได้มาร่วมพิธีในครั้งนี้ นับหนึ่งเพื่อร่วมสืบสานวัฒนธรรมไทยในต่างแดน และสื่อสารเชิงวัฒนธรรมต่อชาวต่างชาติ ร่วมกับชุมชนไทยพี่น้องชาวพุทธในประเทศออสเตรเลีย

^{๑๖} พระศรีพุทธิวิเทศ (ชลทิช อภิขชญญ ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธอาราม ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส พ.ศ. ๒๕๕๐-ปัจจุบัน

ภาพ ๓ ชุมชนชาวพุทธไทยในประเทศออสเตรเลีย (ภาพ วัดไทยพุทธอาราม เมือง
บริสเบน ในพิธีทอดกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๕๗
เมื่อ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ : ภาพผู้เขียน)

๔. การรักษาและส่งต่อเป็นหน้าที่

การที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนคนไทยในออสเตรเลีย ในครั้งนี้ จึงต้องระลึกนึกไว้ว่า พระและโยม ที่เป็น “บุตร” ทั้งใส่ส่วนพระธรรมทูต และทูตทางวัฒนธรรมที่มาพร้อมทั้งในส่วนของ “พระ” ที่เป็นผู้นำชุมชนชาวพุทธ และมี “ฆราวาส” ที่ย้ายถิ่นฐานและมาตั้งถิ่นฐานประกอบอาชีพอยู่ในประเทศออสเตรเลียและเป็นหลักในการสร้างวัด หรือเป็นผู้อุปถัมภ์หลักในการสร้างวัด ในช่วงเริ่มแรกและนำชาวพระสงฆ์ จากประเทศไทยมาเป็นหลักช่วยในการตั้งวัด หากนำแนวคิดในเรื่องของ “ศาสนทายาท”^{๑๗} ที่หมายถึง ผู้สืบทอดพระศาสนา^{๑๘} ในที่นี้หมายถึงผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของ

^{๑๗}ราชบัณฑิตยสถาน,พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒,
(กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์,๒๕๔๖), หน้า ๑๑๐๐.

^{๑๘}ราชบัณฑิตยสถาน, เรื่องเดิม, หน้า ๑๑๐๐.

พระไทย คนไทยต่างแดนที่ได้ไปประสบมาด้วยตนเอง อาจนิยามร่วมกับหลักการ และแนวคิดทางพระพุทธศาสนาตามความหมายนี้ได้ คือ

๑. **พระไทยและชาวพุทธ** ในฐานะผู้สมานาน แนวทาง รูปแบบ วิธีคิด ความเป็นอยู่ตามอย่างพระศาสดาผู้ศึกษารธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อละกิเลสทั้งปวง เพื่อการบรรลุธรรมตามลำดับจนเข้าถึงความดับทุกข์ได้ตามปฏิปทาพระศาสดา^{๑๙} ดังนั้นภาพที่เห็นพระภิกษุ และคฤหัสถ์ชาวพุทธ ที่วัดไทยพุทธาราม ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามให้ตัวเองได้เข้าถึงแนวทางของพระพุทธเจ้า

๒. **พระไทยและชาวพุทธ หมายถึงผู้รู้ และเข้าใจพระพุทธศาสนา** และประกาศธรรมของพระศาสดา^{๒๐} ในความหมายก็คือเป็นผู้ที่จะปฏิบัติตามอุดมคติของพระพุทธศาสนา และเข้าใจต่อหลักการ วิธีปฏิบัตินั้น แล้วนำหลักการเหล่านั้นมาเป็นรูปแบบในการดำเนินชีวิตผ่านการปฏิบัติจริง ความเป็นผู้บรรลุของพระภิกษุและชาวพุทธไทยในต่างแดน จึงเป็นผู้บรรลุเจตจำนงและแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาตนเองและขัดเกลาตัวจนเป็นแบบอย่างของชาวพุทธ

๓. **พระไทยและชาวพุทธ หมายถึง ศาสนทายาท** ผู้รับ หรือสืบทอดความเป็นทายาทของพระศาสดา^{๒๑} อันจะหมายถึงชาวพุทธ เมื่อได้ศึกษาปฏิบัติตามจนเข้าใจ พร้อมทั้งนำแนวปฏิบัติในฐานะเป็นเครื่องฝึกหัดขัดเกลาและพัฒนาตนเองจนเป็นแบบอย่างตามแนวปฏิบัตินั้น ๆ

ดังนั้น หากนำกรอบแนวคิดทางพระพุทธศาสนา มาอธิบายร่วมกับกิจกรรมของชาวพุทธไทยในต่างแดน เชื่อได้เลยว่าคงไม่เฉพาะที่ประเทศนี้เท่านั้น แต่ผู้เขียนเห็นว่าคุณหมายถึงทุกประเทศ ที่มีพระพุทธศาสนา พระภิกษุ และชาวพุทธที่เข้าไปตั้งถิ่นฐานและทำหน้าที่ในการสืบต่อผ่านการปฏิบัติในตนเอง และส่งต่อเป็นวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมและศาสนาในทุกพื้นที่ด้วยเช่นกัน

^{๑๙} ม.ญ. (ไทย) ๑๒/๒๙/๒๗.

^{๒๐} ม.อุ. (ไทย) ๑๔/๙๓/๑๑๐.

^{๒๑} ส.นิ. (ไทย) ๑๖/๑๕๔/๒๕๙.

วัดไทยในต่างประเทศ ๓๓ ประเทศ รวม ๔๖๒ วัด มหานิกาย ๓๑๘ วัด ธรรมยุต ๑๔๔ วัด									
ที่	ประเทศ	นิกาย		รวม	ที่	ประเทศ	นิกาย		รวม
		ม	ธ				ม	ธ	
๑	เกาหลีใต้	-	๑	๑	๑๘	อาหรับเอมิเรตส์	๑	-	๑
๒	แคนาดา	๓	๖	๙	๑๙	สหรัฐอเมริกา	๑๐๔	๕๑	๑๕๕
๓	ญี่ปุ่น	๑๒	๑	๑๓	๒๐	สหราชอาณาจักร	๑๘	๓	๒๑
๔	เดนมาร์ก	๔	๑	๕	๒๑	หมู่เกาะโซโลมอน	๑	-	๑
๕	ไต้หวัน	๓	๔	๗	๒๒	รัฐสุลต่านโอมาน	๑	-	๑
๖	จีน	๒	๔	๖	๒๓	สิงคโปร์	๑๓	-	๑๓
๗	นอร์เวย์	๔	๔	๘	๒๔	ฮ่องกง	๓	๔	๗
๘	นิวซีแลนด์	๔	๔	๘	๒๕	ไอซ์แลนด์	๑	-	๑
๙	เนเธอร์แลนด์	๒	-	๒	๒๖	แอฟริกาใต้	๒	-	๒
๑๐	เนปาล	๑	-	๑	๒๗	อินโดนีเซีย	๑	๒๑	๒๒
๑๑	รัฐบาเรนห์	๑	-	๑	๒๘	อินเดีย	๗	๕	๑๒
๑๒	เบลเยียม	๔	-	๔	๒๙	อิตาลี	๑๘	๓	๒๑
๑๓	ฝรั่งเศส	๖	๓	๙	๓๐	ออสเตรเลีย	๑	๑	๒
๑๔	ฟินแลนด์	๑	๑	๒	๓๑	ออสเตรเลีย	๑๑	๑๒	๒๓
๑๕	มาเลเซีย	๘๑	๑	๘๒	๓๒	สวีเดน	๔	-	๔
๑๖	เยอรมนี	๑๔	๘	๒๒	๓๓	สวีเดน	๕	๘	๑๓
๑๗	รัสเซีย	๑	-	๑	รวมทั้งหมด		๓๑๘	๑๔๔	๔๖๒

ที่มาของข้อมูล : ส่วนศาสนวิเทศ สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม เมื่อ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗^{๒๒}

๕. พระ โยม : ทูตทางธรรม และวัฒนธรรม

ในการเดินทางครั้งนี้ได้พบกับพระภิกษุสงฆ์ที่ผ่านการอบรมพระธรรมทูตตามหลักสูตร พระธรรมทูตสายต่างประเทศของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้สนทนาและสังเกตการณ์แล้ว ได้ข้อสรุปร่วมกับท่านในฐานะพระธรรม

^{๒๒} ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา ประจำปี ๒๕๕๗, (นครปฐม : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๑๓-๑๔. ออนไลน์ : <http://www.onab.go.th/eBookData/2557.pdf>

ทุด แต่ผู้เขียนได้มองลึกไปในบทบาท ในฐานะในบางประเด็นว่าเมื่อถึงที่สุด กระบวนการที่เกิดขึ้น

ในทางพุทธศาสนา มีแนวคิดที่ “ทุด” ผู้แสดงหรือผู้นำพา ในทาง พระพุทธศาสนามีหลักการปรากฏใน ทูตเตยสูตร (พระสูตรที่ว่าด้วยคุณสมบัติของ นักการทูต) โดยกล่าวถึงคุณสมบัติหลาย ๆ ประการ ของผู้สื่อสารหลักการหรือ อุดมคติในทางศาสนา อาทิ

๑. ใฝ่ศึกษา (อุคคเหตา) ในความหมายคือทูตทางพระพุทธศาสนาต้อง หมั่นศึกษาหาความรู้ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา (ไตรสิกขา) ทั้งในระบบและ นอกกระบบ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ แล้วนำความรู้ที่สร้างงาน สร้าง กิจกรรม พัฒนา เพื่อส่งเสริมการรู้ เข้าใจ เข้าถึงพระพุทธศาสนาในชุมชนที่ตนเอง อยู่อาศัย พร้อมเป็นต้นแบบทางจริยธรรมและสังคมตามหลักพุทธศาสนาต่อไป

๒. รู้จักฟัง (โสตตา) ทูตทางพระพุทธศาสนา ต้องรู้จักฟัง (สุตมยปัญญา) แยกแยะสิ่งดีมีประโยชน์ และนำสิ่งที่ฟังนั้นไปใช้ในการแนะนำสั่งสอน ให้ความรู้ ทำความเข้าใจ เป็นต้นแบบ ฟังมาจำได้ การที่จะเป็นนักทูตที่ดีได้ ต้องเป็นนักฟังที่ ดีได้ด้วย เมื่อฟังก็สามารถที่จะเข้าใจว่าผู้สื่อสารออกมาในเรื่องนั้น ต้องการอะไรสื่อ อะไร จับใจความได้ จึงสามารถให้คำแนะนำ หรือเข้าใจผู้สื่อสารออกมาผ่านการ ทูต ดังนั้นการฟังจึงเป็นคุณสมบัติหนึ่งของนักการทูตตามหลักพระพุทธศาสนา เมื่อฟังได้ ก็สามารถพูดได้ สอนได้ และเป็นต้นแบบได้ ให้กับชุมชนชาวพุทธ และ ยินยน์วิถีปฏิบัตินั้นต่อชุมชนชาวอื่นให้เห็นต่อหลักปฏิบัติ วิถีปฏิบัติในการเป็นชาว พุทธตามวิถีปฏิบัติที่ชัดเจนได้

๓. ทรงจำได้ดี (ธาระตา) ความจำดี นอกจากต้องเรียนมาก อ่านมากและ ฟังมากแล้ว นักการทูตจำเป็นต้องมีความทรงจำดีด้วย สิ่งที่เราเรียน อ่าน และฟัง มาแล้ว หากไม่สามารถจดจำอะไรไว้ได้เลย ก็ไม่มีประโยชน์อะไร ยิ่งเป็นนักการทูต การสามารถจดจำเรื่องราวเหตุการณ์ ตลอดจนรายละเอียดต่างๆได้มากเพียงใด ก็ ยิ่งเป็นประโยชน์แก่หน้าที่การงานและความรับผิดชอบของตนมากเพียงนั้น สำหรับคนธรรมดาสามัญการหลงลืมบางสิ่งบางอย่างในบางครั้งอาจจะไม่เสียหาย อะไรมากนัก แต่สำหรับผู้เป็นทูตหรือนักการทูตการหลงลืมบางอย่างหรือการนัด หมายบางครั้ง อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ตนเองและประเทศของ

ต้นได้อย่างเกินความคาดหมาย การทรงจำไว้ดีหรือการมีความทรงจำดีจึงเป็นสิ่งที่
มีอุปการคุณต่อหน้าที่ทางการทูตเป็นอย่างมาก

๔. เป็นผู้รู้ได้เข้าใจชัด (วิญญูตา) การฟังผู้อื่นมา หมั่นศึกษา จำได้ ยัง
ไม่พอยังต้องกรอง ตรอง ตรึกอย่างตระหนักรู้ และทำให้เกิดความเข้าใจอันจะมีผลต่อ
การประเมินสถานการณ์ในองค์กรรวมและนำไปสู่การตัดสินใจอย่างชาญฉลาด ท่าน
ให้ความหมายนัยนี้ไว้ว่า เป็นผู้รู้ความหมายของสิ่งที่ประโยชน์และไม่เป็น
ประโยชน์^{๒๓} ดังนั้นความรู้ชัด รู้ทั่ว ลึก จึงมีผลต่อการตัดสินใจดำเนินยุทธศาสตร์
ทางการทูตอย่างเป็นระบบ และก่อให้เกิดคุณต่อระบบ องค์กร ประเทศชาติอย่าง
แท้จริง

๕. สามารถพูดให้ผู้อื่นฟังได้ (สาเวตา) นักการทูตตามหลัก
พระพุทธศาสนาต้องเป็นนักคิด (จินต) ถูกต้องตามหลักการ นักถามสอบถามข้อมูล
(ปุจฉา) จนได้ความชัดเจนถูกต้องตามทำนองคลองธรรม การบันทึกเป็นความทรง
จำ (ลิขิต) เมื่อครบกระบวนการของการศึกษาแล้ว จึงถ่ายทอดผ่านกระบวนการ
ของการพูด การให้ข้อมูล และพูด สอน เผยแผ่ ให้ข้อมูลตามหลักการทาง
พระพุทธศาสนาที่ว่า จะพูดสิ่งใดต้องดูว่าสิ่งนั้นดี ถูกต้อง เป็นสัจธรรม มีประโยชน์
เป็นไปเพื่อคนส่วนรวม และเป็นที่ยอมรับของชุมชน เมื่อถึงเวลานำเสนอ
ถ่ายทอดเผยแผ่ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับช่วงเวลา เป็นประโยชน์สร้างสรรค์
ก่อให้เกิดความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน

๖. สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (วิญญาเปตา) นักการทูตใน
พระพุทธศาสนา นอกเหนือจากพูดได้ พูดเป็นแล้ว ที่สำคัญคือการสื่อสารระหว่าง
บุคคล องค์กร และระดับประเทศ พูดให้ผู้อื่นฟัง จนรู้ หรือสื่อสารจนเข้าใจ
เจตนารมณ์ทางศาสนาได้ ดังภาษิตโบราณว่า “ปากเป็นเอก เลขเป็นโท” ใน
ความหมายคือการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจเจตนารมณ์ที่เราต้องการสื่อสารนั้น
ความสามารถที่นับว่าจำเป็นอีกอย่างหนึ่ง คือสามารถทำให้ผู้อื่นรู้และเข้าใจความ
มุ่งหมายของตนได้อย่างถูกต้อง ความสามารถข้อนี้คู่กับข้อที่ ๒ เรื่องให้ผู้อื่นรับฟัง
ซึ่งต้องไปด้วยกัน คือเมื่อสามารถทำให้ผู้อื่นรับฟังการพูดของตนแล้ว ก็จำเป็นต้อง
ให้เขาสามารถรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนพูด รวมทั้งสามารถทราบความมุ่งหมายของ

^{๒๓} วจ.อภฺรฺก.อ. (ไทย) ๓/๑๖/๒๓๙.

ตนด้วย เข้าทำนองว่าเราต้องการให้ผู้อื่นรู้และเข้าใจเราอย่างไร ก็สามารถทำให้รู้ และเข้าใจเราอย่างนั้น สิ่งใดเราต้องการให้เขาเข้าใจแจ่มแจ้ง สิ่งใดที่เราต้องการให้ เขาเข้าใจอย่างคลุมเครือ เขาก็เข้าใจอย่างนั้น ความสามารถเช่นนี้เป็นสิ่งจำเป็น อย่างหนึ่งสำหรับผู้เป็นทูต

๗. **ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์** (กุสโล สหิตาส หิตัสสะ) หมายถึง ศาสนทูตตามหลักพระพุทธศาสนาต้องเป็นผู้ฉลาดต่อสิ่งที่ดีมี ประโยชน์และมีโทษประโยชน์ มีความเฉลียวฉลาดหรือต้องสามารถทราบและ แยกแยะได้ว่าอะไรดีไม่ดี อะไรเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ เพราะความ ประพฤติหรือการกระทำของตนย่อมมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศของ ตนเสมอ พระธรรมทูตดำรงอยู่ในฐานะเป็นผู้แทนทางศาสนา และรัฐไทย สิ่งใดดี และมีประโยชน์ต่อพระศาสนา ต้องใช้โอกาสนั้นในการเผยแผ่รักษา สิ่งใดจะเป็น ส่วนเสียพึงสงวนต่อโอกาสนั้น คำว่าประโยชน์ในทางศาสนา ประชาชนและ ประเทศชาติ ย่อมเป็นสิ่งอธิบายถึงประโยชน์ในข้อนี้ในฐานะทูตตามหลักศาสนาได้ เป็นอย่างดี

๘. **ไม่ก่อความทะเลาะวิวาท** (โน กลหการโก) แปลว่า พระนักเผยแผ่ หรือพระสงฆ์ ชาวพุทธ ที่ไปอยู่ในต่างแดน ไปในฐานะของผู้ตั้งถิ่นฐานใหม่ ภาพลักษณะของความเป็นมิตร ภาพลักษณะของการเอื้อเฟื้อ ไม่สร้างปัญหา ไม่เป็น สาเหตุของการทะเลาะ หรือการก้าวร้าวรุกรานต่อผู้อยู่มาก่อน สิ่งนี้คงเป็น ความหมายที่ตรงตัว คือไม่ทะเลาะกับใครผู้ใดทั้งสิ้น เป็นมิตรกับทุกประเทศในโลก นี้ หรือนโยบายเป็นกลาง ในความหมายคือเป็นมิตรกับทุกคน องค์กร และ ประเทศ จึงเท่ากับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการทูต และนักการทูตตามแนว พระพุทธเจ้าคือ “ปรองดอง” จึงจะก่อให้เกิดผลในเชิงบวกและการขับเคลื่อน องค์กรและประเทศชาติไปข้างหน้า ดังกรณี วัดไทยพุทธอาราม ในยามแรกก่อสร้าง ประชาชนในท้องถิ่นไม่ยอมรับ จึงต้องยอมชลอเวลาในการก่อสร้างวัด เพื่อทำ ความเข้าใจกับคนในท้องถิ่นด้วยการทำให้ดู อยู่ให้เห็น จนเป็นที่ยอมรับ^{๒๔} แล้วถ้า ตรงกันข้ามผลก็อาจอย่างที่เห็นกันในประเทศไทยอย่างนั้นหรือไม่

^{๒๔} พระศรีพุทธวิเทศ (ชลทิช อภิษณณฺญ ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธอาราม ดำรง ตำแหน่งเจ้าอาวาส พ.ศ. ๒๕๕๐-ปัจจุบัน

พระพุทธเจ้าได้สรุปสภาพลักษณะของนักการทูตตามแนวพุทธ ที่
ปรากฏในทศเตยยสูตรไว้ว่า

“...ผู้เข้าสู่ชุมชนที่โต้เถียงกันอย่างรุนแรง ก็ไม่สะทก
สะท้าน ไม่ทำคำพูดให้เสียหาย ไม่ปกปิดข่าว
สาส์น ชี้แจงอย่างไม่มีข้อสงสัย ถูกย่อนถาม ก็ไม่
โกรธ ...ผู้มีลักษณะเช่นนั้นแล ควรทำหน้าที่ทูตได้
...” [อง.อภฺรฺรฺก (ไทย) ๒๓/๑๖/๒๕๓]

ดังกล่าวมาคือภาพลักษณะนักการทูตตามพระไตรปิฎก แต่พระธรรมไทยใน
ต่างแดน ต้องทำหน้าที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) ทำหน้าที่บริหารวัด หมายถึงการ
เข้าไปจัดการบริหารวัดในฐานะเป็นที่ตั้ง และศาสนสถานของชาวพุทธ ๒) ทำ
หน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา ผ่านการสนทนาธรรม เทศน์ สอนวิปัสสนา สำหรับ
ฝรั่งที่ตั้งใจมาวัดด้วยตนเอง หรือฝรั่งที่ตามภรรยาชาวไทยมาที่วัด เป็นต้น และ ๓)
ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาตามศาสตร์ความเชื่อ เช่น การแนะนำการดำเนินชีวิตผ่าน
การดูหมอ สำหรับคนไทย และเอเชีย^{๒๕}

วัดไทย คนไทย จึงเป็นหน้าด่านของวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตใน
ต่างแดน ที่เป็นได้ทั้งตัวแทนทางศาสนา ตัวแทนของประเทศ และเป็นทูตทาง
วัฒนธรรม ดังนั้นการสร้างรูปแบบ อัตลักษณ์ และท่าทีของการเป็นชาวพุทธ รวม
ไปถึงการสร้างเอกลักษณ์ทางความเชื่อและวัฒนธรรม จึงย่อมเป็นการสื่อสาร
สาธารณะ รวมถึงเป็นเป็น “ทูต” ที่จะทำหน้าที่สร้างภาพลักษณ์ ความเข้าใจที่
ถูกต้อง และเป็นการสร้างแรงจูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ และสร้างจิตสำนึกอันดี ของ
คนในต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวต่างชาติ ส่วนหนึ่งรู้จักประเทศไทย มาเที่ยว
ประเทศไทย ด้วยเงื่อนไขของการเคยเห็นวัดไทย พระไทย และชุมชนคนไทยกับ
กิจกรรมบางอย่างที่เขาเหล่านั้นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างไม่เคอะเขิน และ

^{๒๕} พระโสภณกาญจนารักษ์ (เจ้าคุณหอมสันต์) เจ้าคณะอำเภอเมืองกาญจนบุรี, รอง
จล.วัดไชยชนะสงคราม (วัดใต้) พุทธศาสนบดินชิต รุ่น ๒๔ โดยมีบดินชิตร่วมรุ่น อาทิ พระ
พรหมบดินชิต (ประยูร ธมมจิตโต) อธิการบดี เป็นต้น

สัมผัสถึงกลิ่นไอ รสชาติอาหาร และการดำเนินชีวิตผ่านรูปแบบวิถีที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดเห็นภาพลักษณ์และการดำเนินชีวิตที่เกิดขึ้นภายใต้ความเหมือนและความแตกต่าง กันระหว่างการดำเนินชีวิตหรือรูปแบบการดำเนินชีวิต ดังนั้นถ้าทางรัฐบาลจะเข้าไปส่งเสริมกิจกรรมใด ๆ ผ่านชุมชนคนไทย ที่พลัดพรายกระจายอยู่ในประเทศต่าง ๆ ผ่านการแต่งงานบ้าง ไปศึกษาต่างประเทศบ้างแล้วไปตั้งถิ่นฐานในสถานที่ใหม่ พร้อมทั้งสร้างเอกลักษณ์ของวิถีชุมชน จนเข้มแข็งและมีเอกภาพในระดับหนึ่ง เหมือนจีนใช้ชุมชนชาวจีนทั่วโลกเป็นเครือข่ายในการดำเนินธุรกิจ จนกลายเป็นเจ้าทางเศรษฐกิจเช่นในปัจจุบัน

๖.สรุป

จากเนื้อความทั้งหมดดังกล่าวนี้ผู้เขียนต้องการสื่อสารว่า เมื่อถึงที่สุดผู้สร้างวัฒนธรรมในฐานะเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาวัดไทย และหรือมีส่วนอย่างสำคัญในการสรรสร้างวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ความสามัคคีเป็นเอกภาพ และการสรรสร้างอย่างเหมาะสมจะยังคงเป็นตัวแบบในการส่งต่อจากคนสู่คน จากรุ่นสู่รุ่นไปตามเป้าหมายและเจตนารมณ์อย่างมีนัยสำคัญ ดังที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกว่า วัสสการพราหมณ์ เสนาธิการของแคว้นมคธของพระเจ้าอชาตศัตรู (ราว พ.ศ. ๕๓-๘๓) ได้ทูลถามพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับเหตุผลว่าทำไมกษัตริย์ลิจฉวี จึงเข้มแข็ง มั่นคงยากแก่การที่จะโจมตีได้ พระพุทธเจ้าก็บอกหลักการกว้าง ๆ ว่า เพราะกษัตริย์ลิจฉวี “เป็นหนึ่ง” หรือใกล้เคียงมาหน่อยคนไทยได้ยินบ่อยคำนี้ คือ “สามัคคี” จึงทำให้แคว้นวัชชีเป็นที่เกรงขามของรัฐน้อยใหญ่ใกล้เคียงในประวัติศาสตร์อินเดียโบราณ

วัสสการพราหมณ์ก็ถามต่อว่าแล้วจะมีวิธีอันใด พระพุทธเจ้าก็ตรัสตอบไปว่า “ตราบเท่าที่พวกเจ้าวัชชียังมีปรีหานิยธรรมทั้ง ๗ ไม่มีความเสื่อมเลย”^{๒๖} หรือสรุปง่าย ๆ ถ้ายังปรองดองกันอยู่ (สามัคคี) อย่าหมายที่จะทำสงครามด้วยได้ บทจบของการสนทนาระหว่างพระพุทธเจ้ากับวัสสการพราหมณ์พราหมณ์ได้ยุทธวิธีกลับไปคือ “ทำให้แตกแยก” การที่ชุมชนชาวพุทธจะยังคงเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมส่งต่อเป็นมรดกแก่นุชนในฐานะด้านหน้าทางวัฒนธรรมของ

^{๒๖} อด.สตตก.(ไทย) ๒๓/๒๒/๓๖.

ไทยในต่างแดน โดยมีฐานรากและกรอบแนวคิดมาจากพระพุทธศาสนา ก็แปลว่า นั่นคือความสำคัญอย่างยิ่งอันจะพึงเกิดขึ้นในสังคมและประเทศชาติและพระพุทธศาสนา ขับเคลื่อนและก้าวไปข้างหน้าได้ ด้วยความสามัคคี ความเป็นเอกภาพ และความเสมอต้นเสมอปลายตามหลักคิดในเรื่อง “วัด” เพื่อทำ “วัด” ให้เป็นศูนย์กลางชุมชนชาวพุทธไทย จะยังคงมีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งสร้างวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยในต่างแดนสืบไป

บรรณานุกรม

ก.หนังสือ

พระไตรปิฎกฉบับมหาวิทยาลัทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ม.ม. (ไทย) ๑๒/๒๙/๒๗.

ม.อ. (ไทย) ๑๔/๙๓/๑๑๐.

ส.นิ. (ไทย) ๑๖/๑๕๔/๒๕๙.

อ.จ.อ.อ. (ไทย) ๓/๑๖/๒๓๙.

อ.จ.ส.ต.ต.ก. (ไทย) ๒๓/๒๒/๓๖.

จกกล ศรีวัดปาน. **วัดไทยในต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร** : สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๘.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **พระพุทธศาสนาในเอเชีย. กรุงเทพมหานคร** : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๗.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ : ฉบับประมวลศัพท์ (ชำระ-เพิ่มเติม ช่วงที่ ๑/ยุติ).** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา, ๒๕๕๔.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๒.**

กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๕๖.

Cristina Rocha and Michelle Barker. Edited. **Buddhism in Australia : traditions in change.** London ; New York : Routledge, 2011.

Vanessa Künnemann and Ruth Mayer, Edited, **Chinatowns in a Transnation World : myths and realities of an urban phenomenon,** New York : Routledge, 2013.

Halafoff, Anna; Fitzpatrick, Ruth; Kim Lam. “Buddhism in Australia : An Emerging Field of Study”, **Journal of Global Buddhism**. 2012, Vol. 13, p9-25.

Bouma, Gary D..“Buddhism in Australia: Traditions in Change”,
In: **Journal of Global Buddhism**.Annual, 2012,Vol. 13, p.1-2.

ข.ออนไลน์

<http://www.watthaibrisbane.com.au/>(สืบค้น ๙ พ.ย.๒๕๕๗)

<http://www.dailynews.co.th/Content/Article/290566/Email> (สืบค้น ๒ มกราคม ๒๕๕๘)

<http://www.onab.go.th/eBookData/2557.pdf> ข้อมูลพื้นฐานทาง
พระพุทธศาสนา ประจำปี ๒๕๕๗, (สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘)

ค.สัมภาษณ์

พระศรีพุทธิวิเทศ (ชลทิช อภิขชญญ ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธาราม ดำรง
ตำแหน่งเจ้าอาวาส พ.ศ. ๒๕๕๐-ปัจจุบัน

พระโสภณกาญจนภรณ์ (เจ้าคุณทอมสันต์ พธ.บ.รุ่น ๒๔ เจ้าคณะอำเภอเมือง
กาญจนบุรี, รอง จล.วัดไชยชนสงคราม (วัดใต้)